# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

YVES BOT

12 päivänä maaliskuuta 2009 [1]

1. Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut nyt käsiteltävänä olevan kanteen EY 228 artiklan nojalla Helleenien tasavaltaa vastaan.

2. Komissio syyttää tätä jäsenvaltiota siitä, ettei se ole pannut täytäntöön asiassa komissio vastaan Kreikka 26.10.2006 annettua tuomiota. [2] Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, ettei vastaaja ole noudattanut EY 28, EY 43 ja EY 49 artiklan eikä direktiivin 98/34/EY [3] 8 artiklan mukaisia velvoitteitaan kieltäessään kansallisessa lainsäädännössään kaikkien sähköisten, sähkömekaanisten ja elektronisten pelien, mukaan lukien kaikkien tietokonepelien, asentamisen ja käytön kaikilla muilla julkisilla tai yksityisillä paikoilla kuin kasinoissa rangaistusseuraamusten ja hallinnollisten seuraamusten uhalla.

3. Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen ja velvoittamaan Helleenien tasavallan maksamaan komissiolle uhkasakon ja kiinteämääräisen hyvityksen.

4. Katson tässä ratkaisuehdotuksessa, että Helleenien tasavalta on todella jättänyt noudattamatta EY 228 artiklan mukaisia jäsenyysvelvoitteitaan, ja ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin velvoittaa tämän vuoksi kyseisen jäsenvaltion maksamaan uhkasakon ja kiinteämääräisen hyvityksen.

1 – Alkuperäinen kieli: ranska.

2 – C-65/05 (Kok., s. I-10341).

3 – Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL L 204, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY (EYVL L 217, s. 18; jäljempänä direktiivi 98/34).

**I Asiaa koskevat oikeussäännöt**

A *Yhteisön oikeussäännöt*

1. EY:n perustamissopimus

5. EY 28 artiklassa kielletään jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet.

6. EY 43 artiklan ensimmäisessä kohdassa kielletään puolestaan rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle.

7. Lisäksi EY 49 artiklan ensimmäisessä kohdassa kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä.

2. Johdettu oikeus

8. Direktiivillä 98/34 pyritään varmistamaan niiden aloitteiden mahdollisimman suuri avoimuus, joita jäsenvaltiot toteuttavat teknisten standardien ja määräysten vahvistamiseksi. Tällä direktiivillä pyritään poistamaan teknisistä määräyksistä johtuvia kaupan esteitä velvoittamalla jäsenvaltiot ilmoittamaan komissiolle teknisiä määräyksiä koskevista hankkeistaan.

9. Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

11) ’teknisellä määräyksellä’ teknistä eritelmää tai muuta vaatimusta taikka palveluja koskevaa määräystä, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä, palvelujen tarjoamista, palvelujen tarjoajien sijoittautumista tai käyttöä jäsenvaltiossa tai suuressa osassa sen aluetta sekä jäsenval-

tioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista.

_ –”

10. Direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.”

B *Sähköisiin, sähkömekaanisiin ja elektronisiin peleihin sovellettava kansallinen lainsäädäntö*

11. Lain 3037/2002 [4] 1 §:n, jonka otsikko on ”Pelien luokat”, sanamuoto on seuraava:

”Tämän lain säännöksissä tarkoitetaan:

a) ’mekaanisella pelillä’ peliä, jonka toiminta edellyttää myös pelaajan lihasvoiman käyttöä;

b) ’sähköisellä pelillä’ peliä, jonka toiminta edellyttää sähköisiä tukilaitteistoja;

c) ’sähkömekaanisella pelillä’ peliä, jonka toiminta edellyttää sekä sähköisiä tukimekanismeja että pelaajan lihasvoiman käyttöä;

4 – FEK A’ 174/30.7.2002.

d) ’elektronisella pelillä’ peliä, jonka toiminta edellyttää sähköisten, elektronisten ja muiden tukimekanismien lisäksi ohjelmistoa ja sen suorittamista;

e) ’teknisellä ajanvietepelillä’ peliä, jonka tulos riippuu yksinomaan pelaajan teknisistä ja henkisistä kyvyistä ja jonka tarkoitus on yksinomaan viihteellinen.

Teknisten ajanvietepelien luokkaan kuuluvat myös (kodifioidun) kuninkaan asetuksen 29/1971 nojalla teknisiksi peleiksi luokitellut korttipelit.”

12. Mainitun lain 2 §:n 1 momentissa, jonka otsikko on ”Pelien käyttö- ja asennuskielto”, säädetään seuraavaa:

”Pelien, joita tarkoitetaan 1 §:n b, c ja d alakohdassa, mukaan lukien tietokoneiden, käyttö on kielletty yleensä kaikilla julkisilla paikoilla, kuten hotelleissa, kahviloissa, kaikenlaisten yleishyödyllisten yhdistysten tiloissa ja kaikilla muilla julkisilla tai yksityisillä paikoilla. Myös näiden pelien asennus on kielletty.”

13. Saman lain 3 §:ssä, jonka otsikko on ”Internet-palvelujen tarjoajayritykset”, säädetään seuraavaa:

”Tietokoneiden asentamiseen Internet-palveluja tarjoaviin yrityksiin ja käyttöön niissä ei sovelleta 2 §:ssä tarkoitettua kieltoa. Pelien käyttäminen näillä tietokoneilla on kuitenkin kielletty käytetystä menetelmästä riippumatta.

Internet-palvelujen tarjoajayrityksen toiminta edellyttää kunnan, jossa liike sijaitsee, tai jos toimintaa harjoitetaan aluksella, lähtösataman satamaviranomaisen erikoislupaa. Kun esillä oleva toimenpide toteutetaan ensimmäistä kertaa, yrityksellä on oltava tämä lupa kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta lähtien.”

14. Lain 3037/2002 4 §:ssä, jonka otsikko on ”Rangaistusseuraamukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Joka hoitaa tai johtaa 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja keskuksia tai muita paikkoja, joissa käytetään tai joihin on asennettu

edellisissä pykälissä kiellettyjä pelejä, on tuomittava vankeuteen vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja vähintään 5 000 euron sakkoon. Rikoksenuusijat on tuomittava vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi ja 25 000–75 000 euron sakkoon. Tuomioistuimen on lisäksi määrättävä pelikoneet takavarikoitavaksi.

– –”

## II Asian tausta

### A *Tuomio asiassa komissio vastaan Kreikka*

15. Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion tuomiolauselman 1 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on todennut seuraavaa:

”Helleenien tasavalta ei ole noudattanut EY 28, EY 43 ja EY 49 artiklan eikä – – direktiivin 98/34/EY – – 8 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on lain 3037/2002 2 §:n 1 momentissa ja 3 §:ssä kieltänyt kaikkien sähköisten, elektronisten ja sähkömekaanisten pelien, mukaan lukien kaikkien tietokonepelien, asentamisen ja käytön kaikilla muilla julkisilla tai yksityisillä paikoilla kuin kasinoissa saman lain 4 ja 5 §:ssä säädettyjen rangaistusseuraamusten ja hallinnollisten seuraamusten uhalla.”

### B *Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely*

16. Komissio pyysi Helleenien tasavallalta 11.12.2006 selvitystä siihen, missä vaiheessa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpano oli, ja Helleenien tasavalta vastasi tähän pyyntöön 12.2.2007 päivätyllä kirjeellä. Kirjeessään Kreikan viranomaiset eivät esittäneet mitään konkreettisia tietoja, jotka olisivat koskeneet kansalliseen lainsäädäntöön yhteisöjen tuomioistuimen tuomion noudattamiseksi tehtäviä muutoksia. Sitä vastoin Kreikka korosti asian vakavuutta ja monimutkaisuutta ja ilmoitti toimivaltaisten ministeriöiden tekevän parhaillaan yhteistyötä sellaisten hyväksyttävien säännösten asettamiseksi, jotka ovat yhteisön oikeuden ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

17. Koska komissio katsoi, ettei Helleenien tasavalta ollut toteuttanut edellä mainitun asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä, se lähetti tälle jäsenvaltiolle EY 228 artiklan 2 kohdan nojalla virallisen huomautuksen 23.3.2007.

18. Koska Helleenien tasavalta ei vastannut tähän viralliseen huomautukseen, komissio lähetti sille 29.6.2007 perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan mainitun tuomion täytäntöönpanon varmistamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa kyseisen lausunnon tiedoksi antamisesta.

19. Koska Helleenien tasavalta ei vastannut tähän perusteltuun lausuntoon eikä ilmoittanut yhdestäkään mainitun tuomion noudattamiseksi toteutettavasta lainsäädäntötoimesta, komissio nosti 10.3.2008 nyt esillä olevan kanteen katsottuaan näissä olosuhteissa, ettei Helleenien tasavalta ollut varmistanut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpanoa.

**III Oikeudenkäynti yhteisöjen tuomioistuimessa ja tämän oikeudenkäynnin aikana tapahtuneet seikat**

20. Komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, ettei Helleenien tasavalta ole noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

21. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin:

– toteaa, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut EY 28, EY 43 ja EY 49 artiklan eikä direktiivin 98/34 8 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kaikkia edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä;

– velvoittaa Helleenien tasavallan maksamaan komissiolle uhkasakon, jonka määrä on 31 798,80 euroa kultakin edellä mainitun tuomion täytäntöönpanon viivästymispäivältä nyt esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä siihen päivään saakka, jolloin edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annettu tuomio pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön;

– velvoittaa Helleenien tasavallan maksamaan komissiolle kiinteämääräisen hyvityksen, jonka määrä on 9 636 euroa kultakin edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpanon viivästymispäivältä tämän tuomion julistamispäivästä siihen päivään saakka, jolloin kyseinen tuomio on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön (jos tämä tapahtuu ennen kuin nyt esillä olevassa asiassa annetaan tuomio) tai siihen päivään saakka, jolloin nyt esillä olevassa asiassa annetaan tuomio (jos edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annettua tuomiota ei ole tällöin pantu kokonaisuudessaan täytäntöön) ja

– velvoittaa Helleenien tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22. Vastineessaan Helleenien tasavalta vaatii yhteisöjen tuomioistuinta hylkäämään kanteen ja velvoittamaan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

## IV Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen

23. Asiakirja-aineistoon sisältyvistä asiakirjoista ilmenee, että Helleenien tasavalta lähetti perusteltuun lausuntoon antamansa vastauksen 12.3.2008 eli kaksi päivää sen jälkeen, kun komissio oli nostanut tämän kanteen. Helleenien tasavalta on ilmoittanut komissiolle lakia säätävän komitean koolle kutsumisesta lainmuutosesityksen laatimiseksi.

### A *Asianosaisten lausumat*

24. Lisäksi asiaa suullisesti käsiteltäessä on käynyt ilmi, että Helleenien tasavalta on lähettänyt komissiolle ensimmäisen lainmuutosesityksen toukokuussa 2008 direktiivin 98/34/EY 8 artiklan mukaisesti. Komissio on tämän jälkeen esittänyt huomautuksia 1.8.2008 päivätyssä perustellussa lausunnossaan, johon Helleenien tasavalta ei ole vastannut. Sitä vastoin asianosaisten välinen kokous näytetään pidetyn Ateenassa joulukuussa 2008.

25. Helleenien tasavallan edustaja on ilmoittanut myös, että lähiaikoina hallituksen on määrä antaa uusi lainmuutosesitys, minkä jälkeen se annetaan tiedoksi komissiolle siihen sisältyvien säännösten tarkastelemiseksi uudelleen direktiivin 98/34 8 artiklan mukaisesti. Tämän menettelyn päätteeksi parlamentin on määrä äänestää tästä lakiesityksestä lain antamiseksi.

26. Komissio toteaa, että Helleenien tasavalta ei ole kanteen nostamispäivään mennessä ilmoittanut ainoastakaan lainsäädäntötoimesta edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpanemiseksi. Näin ollen komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut jäsenyysvelvoitteitaan, ja velvoittamaan Helleenien tasavallan maksamaan uhkasakon ja kiinteämääräisen hyvityksen.

27. Helleenien tasavalta ei kiistä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä. Se katsoo kuitenkin, että komission kanne on hylättävä, kun otetaan huomioon, että edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annettu tuomio on määrä panna täytäntöön ennen tämän oikeudenkäynnin päättymistä. Helleenien tasavalta vaatii joka tapauksessa rahamääräisten seuraamusten alentamista niiden sosiaalisten ja taloudellisten ongelmien vakavuuden vuoksi, jotka ovat oikeuttaneet

kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön antamisen.

B *Arviointi*

28. EY 228 artiklassa ei täsmennetä määräaikaa, jonka kuluessa tuomio on pantava täytäntöön. Tästä huolimatta, kuten yhteisöjen tuomioistuin on äskettäin todennut asiassa komissio vastaan Ranska 9.12.2008 antamassaan tuomiossa, [5] yhteisön oikeuden välittömään ja yhtenäiseen soveltamiseen liittyvä intressi edellyttää kuitenkin, että tämä täytäntöönpano aloitetaan välittömästi ja saatetaan loppuun niin pian kuin mahdollista. [6]

29. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan ratkaisevana ajankohtana EY 228 artiklassa tarkoitetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen kannalta on pidettävä kyseisen määräyksen nojalla annetussa perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymishetkeä. [7]

30. Nyt esillä olevassa tapauksessa on selvää, että kun 29.6.2007 päivätyssä perustellussa lausunnossa asetettu kahden kuukauden määräaika päättyi, se määräaika, jonka kuluessa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion, jossa vaadittiin kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön muuttamista EY 28 artiklan, EY 43 artiklan ja EY 49 artiklan sekä direktiivin 98/34 mukaisesti, täytäntöönpano olisi pitänyt varmistaa, oli reippaasti ylitetty, koska kyseisen tuomion julistamisesta oli ehtinyt kulua miltei kymmenen kuukautta.

31. Lisäksi näyttää siltä, että Helleenien tasavalta ei ollut tänä samana määräajan päättymispäivänä toteuttanut mitään mainitun tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Istunnossa käydyissä keskusteluissa on ilmennyt, että komissiolle ilmoitettiin vasta toukokuussa 2008 ensimmäisestä merkittävästä toimenpiteestä edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöön panemiseksi.

32. Tämän perusteella on todettava, että Helleenien tasavalta ei ole noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, minkä se sitä paitsi itsekin myöntää.

**V Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä määrättävät rahamääräiset seuraamukset**

33. Siltä osin kuin olen todennut, ettei Helleenien tasavalta ole noudattanut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka

5 – C-121/07 (Kok., s. I-9159).
6 – Tuomion 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.
7 – Tuomion 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

annettua tuomiota, yhteisöjen tuomioistuin voi EY 228 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan nojalla velvoittaa tämän jäsenvaltion suorittamaan uhkasakon ja/tai kiinteämääräisen hyvityksen.

34. Tämän menettelyn tarkoituksena on kannustaa velvoitteensa laiminlyönyttä jäsenvaltiota panemaan täytäntöön jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva tuomio ja varmistaa siten yhteisön oikeuden tehokas soveltaminen.

35. Uhkasakko on olennaisilta osin pakoteluonteinen. Sen määräämisellä pyritään käyttämään jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan tuomion täytäntöönpanon laiminlyövää jäsenvaltiota kohtaan taloudellista pakkoa, joka saa sen mahdollisimman nopeasti lopettamaan todetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin velvoittaa jäsenvaltion maksamaan uhkasakon, mikäli se ei ole edelleenkään pannut täytäntöön tuomiota, jossa sen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen alun perin todetaan.

36. Kiinteämääräisen hyvityksen määrääminen perustuu enemmän niiden seurausten arviointiin, joita asianomaisen jäsenvaltion velvoitteiden täytäntöönpanon laiminlyönnistä aiheutuu yksityisille ja julkisille eduille, erityisesti silloin, kun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on jatkunut pitkään sen tuomion jälkeen, jossa se alun perin todettiin.

37. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuin vahvistaa uhkasakon tai kiinteämääräisen hyvityksen määrän siten, että se on yhtäältä asianmukainen asian olosuhteiden kannalta ja toisaalta oikeassa suhteessa sekä todettuun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen että asianomaisen jäsenvaltion maksukykyyn nähden. [8]

38. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa komissio vastaan Ranska 12.7.2005 antamassaan tuomiossa, [9] tällainen kahden erityyppisen seuraamuksen päällekkäisyys ei ole poissuljettua varsinkaan, jos jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on kestänyt kauan ja jos sillä on taipumus jatkua.

39. Rahamääräisen seuraamuksen määräämisen tarkoituksenmukaisuuden arvioiminen ja käsiteltävänä olevan tapauksen olosuhteisiin parhaiten soveltuvan seuraamuksen valinta kuuluvat joka tapauksessa yhteisöjen tuomioistuimelle. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on todennut useaan otteeseen, että se rahamääräisten seuraamusten laskentatapa, jonka komissio on vahvistanut 13.12.2005 päivätyssä tiedonannossaan, [10] ei sido sitä ja että tämä laskentatapa on vain hyödyllinen viitelähtökohta. [11]

8 – Ks. tältä osin em. tuomio asiassa komissio v. Ranska (64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

9 – C-304/02 (Kok., s. I-6263).

10 – Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan soveltamisesta (SEC(2005) 1658; jäljempänä vuoden 2005 tiedonanto).

11 – Ks. tältä osin em. asia komissio v. Ranska, tuomio 12.7.2005 (103 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

A *Uhkasakon määrääminen*

1. Asianosaisten lausumat

40. Komissio ehdottaa, että yhteisöjen tuomioistuin määrää Helleenien tasavallalle uhkasakon, jonka määrä on 31 798,80 euroa kultakin edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpanon viivästymispäivältä nyt esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä siihen päivään saakka, jolloin ensin mainittu tuomio on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön.

41. Tätä varten komissio on soveltanut vuoden 2005 tiedonannossaan esittämäänsä laskentatapaa. Tämä päivittäinen määrä saadaan, kuten mainitusta laskentatavasta ilmenee, kertomalla 600 euron suuruinen kiinteämääräinen perusmaksu rikkomisen vakavuuteen perustuvalla kertoimella, jonka määräksi on tässä tapauksessa vahvistettu 11 asteikolla 1–20, ja rikkomisen kestoaikaan perustuvalla kertoimella, jonka määräksi on tässä tapauksessa vahvistettu 1,1 asteikolla 1–3, sekä kertoimella n, joka kuvaa kunkin jäsenvaltion maksukykyä ja jonka suuruudeksi on Helleenien tasavallan osalta vahvistettu 4,38.

42. Rikkomisen vakavuuden osalta komissio korostaa, että kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä rikotaan perustamissopimuksen neljästä perusvapaudesta kolmea. Lisäksi komissio katsoo, että Kreikan viranomaiset eivät ole täyttäneet direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan ja että ne eivät ole myöskään toimineet täysin yhteistyössä komission kanssa EY 228 artiklaan perustuvassa oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä. Näin ollen komissio ehdottaa vakavuuskertoimeksi 11:tä (asteikolla 1–20).

43. Helleenien tasavalta pitää tätä vakavuuskerrointa erittäin korkeana ja katsoo, ettei se saisi olla suurempi kuin neljä. Tältä osin vastaaja korostaa sitä, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on koskenut vain pientä toimialaa ja että kyseessä olevaa kansallista lainsäädäntöä sovellettiin erotuksetta ja että tällä lainsäädännöllä voitiin parhaiten vastata pelien vahingollisesta ja hallitsemattomasta käytöstä aiheutuviin taloudellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin, joten tämä lainsäädäntö oli oikeutettu yleistä etua koskevista pakottavista syistä. Lisäksi Helleenien tasavalta pitää komission ehdottamaa vakavuuskerrointa suhteellisuusperiaatteen vastaisena. Se perustelee tätä kantaansa vertaamalla omaa tilannettaan niiden jäsenvaltioiden tilanteeseen, jotka on tuomittu EY 226 artiklan nojalla muiden asioiden yhteydessä.

44. Komissio ilmoittaa rikkomisen kestoksi 11 kuukautta edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion julistamispäivästä siihen päivään saakka, jona komissio teki päätöksen nyt käsiteltävänä olevan kanteen nostamisesta.

45. Helleenien tasavalta korostaa, että tämän kertoimen on oltava alimman kertoimen mukainen. Se katsoo, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen alkoi tosia-

siassa sen kolmen kuukauden pituisen määräajan päättyessä, joka oli asetettu 11.12.2006 päivätyssä kirjeessä, jolla komissio pyysi Kreikan viranomaisilta selvitystä siihen, missä vaiheessa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpano oli. Lisäksi Helleenien tasavalta vetoaa siihen, että se aika, jonka Ranskan tasavalta laiminlöi jäsenyysvelvoitteitaan edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska, jossa tuomio annettiin 12.7.2005, oli paljon pidempi ja sen kestoon perustuva kerroin oli kolme. [12]

## 2. Arviointi

46. Kun otetaan huomioon se, millaisesta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä, joka on jatkunut tähän päivään saakka, on kyse, katson, että uhkasakon maksaminen on nyt esillä olevan asian olosuhteet huomioon ottaen asianmukaisin keino.

47. Kuten olen todennut, uhkasakon avulla on voitava varmistaa, että tuomio, jossa yhteisön oikeuden rikkominen on aiemmin todettu, pannaan mahdollisimman pian täytäntöön. Tämän uhkasakon suuruuden on määräydyttävä sen mukaan, minkä verran tarvitaan taivuttelua, jotta kyseinen jäsenvaltio muuttaa toimintaansa. [13]

48. Harkintavaltaansa käyttäessään yhteisöjen tuomioistuin vahvistaa uhkasakon määrän siten, että uhkasakko on yhtäältä asianmukainen asian olosuhteiden kannalta ja toisaalta oikeassa suhteessa sekä todettuun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen että asianomaisen jäsenvaltion maksukykyyn nähden. [14]

49. Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyy suurimmaksi osaksi ne kriteerit ja matemaattiset muuttujat, jotka komissio on vahvistanut vuoden 2005 tiedonannossaan, ja ottaa näin ollen huomioon rikkomisen vakavuusasteen, sen keston ja kyseisen jäsenvaltion maksukyvyn. Näiden kriteerien soveltamiseksi yhteisöjen tuomioistuin ottaa huomioon myös seuraukset, joita yhteisöjen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanon laiminlyönnistä aiheutuu yksityisille ja julkisille eduille, ja asianomaisen jäsenvaltion velvoitteiden täytäntöönpanon kiireellisyysasteen. [15]

50. Ensinnäkin, kun otetaan huomioon rikkomisen vakavuus ja erityisesti seuraukset, joita yksityisille ja yleisille eduille aiheutuu edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpanon laiminlyömisestä, on katsottava, että se, että Helleenien tasavalta ei edelleenkään noudata jäsenyysvelvoitteitaan, on erityisen vakavaa kahdesta syystä.

51. Yhtäältä, kuten yhteisöjen tuomioistuin on tässä tuomiossa todennut, kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä rikotaan

12 – Tuomion 108 kohta.

13 – Ks. vastaavasti asia C-177/04, komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006 (Kok., s. I-2461, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

14 – Ks. vastaavasti em. asia komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006 (61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

15 – Ks. vastaavasti em. asia komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006 (62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

periaatteita, jotka koskevat tavaroiden vapaata liikkuvuutta, vapaata palvelujen tarjoamista ja sijoittautumisvapautta Euroopan unionin alueella, eli perustamissopimuksessa vahvistetusta neljästä perusvapaudesta kolmea.

52. Tämä lainsäädäntö johtaa muissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistettujen ja kaupan pidettyjen pelien tuontimäärien vähenemiseen. Lisäksi tällainen lainsäädäntö on omiaan vaikeuttamaan sitä, että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet palvelujentarjoajat tarjoavat pelilaitteiden käyttöpalveluja ja jopa estämään sen, ja tämä lainsäädäntö saattaa viime kädessä tehdä näistä jäsenvaltioista peräisin oleville taloudellisille toimijoille vähemmän houkuttelevaksi sijoittautua Kreikkaan.

53. On selvää, että koska Helleenien tasavalta ei ole pannut täytäntöön edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annettua tuomiota, se vaikuttaa merkittävällä tavalla yleiseen etuun ja joka tapauksessa tuojien yksityisiin etuihin kyseessä olevan kiellon erittäin laajan luonteen vuoksi.

54. Toisaalta katson, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on erityisen vakavaa myös sen vuoksi, että Helleenien tasavalta ei ole lakannut soveltamasta lainsäädäntöään, kuten istunnossa käydyissä keskusteluissa on ilmennyt, mikä johtaa rahamääräisten seuraamusten ja vapausrangaistusten määräämiseen taloudellisille toimijoille.

55. Lisäksi tämän direktiivin 98/34/EY 8 artiklassa aivan erityisesti säädetyn velvoitteen, jonka mukaan komissiolle on ilmoitettava teknisiä määräyksiä koskevista hankkeista, noudattamatta jättämistä on pidettävä vakavana, koska tämän erityisen velvoitteen noudattaminen oli mainitun direktiivin tavoitteiden täysimääräisen toteuttamisen välttämätön edellytys.

56. Nämä seikat huomioon ottaen katson, ettei komission ehdottama vakavuuskerroin 11 (asteikolla 1–20) perustu arviointivirheeseen.

57. Toiseksi rikkomisen kestoa koskevan kertoimen osalta todettakoon, että komissio on laskenut tämän kertoimen siten, että perustana on 0,10 kuukautta kohti, ja ottanut huomioon edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion julistamispäivän, 26.10.2006, ja päivän, jona komissio teki päätöksen esillä olevan kanteen nostamisesta, eli komission kirjelmien mukaan 17.10.2007.

58. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan rikkomisen kestoa on arvioitava siten, että otetaan huomioon se ajankohta, jona yhteisöjen tuomioistuin arvioi tosiseikkoja, eikä sitä ajankohtaa, jona komissio on saattanut asian sen käsiteltäväksi. [16] Muistutan joka tapauksessa siitä, ettei

16 – Ks. vastaavasti em. asia komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006 (71 kohta).

tämä komission ehdottama asteikko 1–3 sido yhteisöjen tuomioistuinta. [17]

59. Esillä olevassa asiassa korostan sitä, että Helleenien tasavallan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on jatkunut yli 27 kuukautta, koska edellä mainittu tuomio asiassa komissio vastaan Kreikka annettiin 26.10.2006 ja suullinen käsittely nyt esillä olevassa asiassa pidettiin 29.1.2009. Kuten Helleenien tasavallan edustaja totesi suullisessa käsittelyssä, tämä tuomio voitaisiin tosiasiassa panna täytäntöön nopeammin.

60. Olen nimittäin sitä mieltä, että edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpano edellytti vain vähäistä muutosta kyseessä olevaan kansalliseen lainsäädäntöön, sillä tarvittiin vain sitä, että tämän lainsäädännön soveltamisala olisi rajattu niihin ajanvietepeleihin, jotka voidaan muuttaa uhkapeleiksi.

61. Näiden seikkojen perusteella katson, että kerroin 1,1 on asianmukainen rikkomisen keston huomioon ottamiseksi.

62. Kolmanneksi yhteisöjen tuomioistuin on komission sen esityksen osalta, jonka mukaan perusmäärä kerrotaan kertoimella, joka perustuu kyseessä olevan jäsenvaltion bruttokansantuotteeseen ja sen äänimäärään Euroopan unionin neuvostossa, katsonut toistuvasti, että tämä on asianmukainen keino heijastaa kyseisen jäsenvaltion maksukykyä samalla, kun eri jäsenvaltioiden välillä tehdään kohtuullinen ero. [18] Tätä varten Helleenien tasavallalle on vuoden 2005 tiedonannossa vahvistettu kertoimeksi 4,38.

63. Näiden seikkojen perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin kertoo 600 euron suuruisen perusmäärän vakavuuteen, kestoon ja jäsenvaltion maksukykyyn liittyvillä kertoimilla komission esityksen mukaisesti. [19]

64. Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella, kun 600 euron perusmaksu kerrotaan kertoimilla 11 (rikkomisen vakavuus), 1,1 (rikkomisen kesto) ja 4,38 (Helleenien tasavallan maksukyky), tulokseksi saadaan tässä tapauksessa 31 798,80 euron suuruinen summa kutakin viivästyspäivää kohti.

17 – Ks. vastaavasti em. asia komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006 (71 kohta).

18 – Ks. erityisesti em. asia komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006 (75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 – Ks. erityisesti asia C-70/06, komissio v. Portugali, tuomio 10.1.2008 (Kok., s. I-1, 50 kohta), jossa yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi vuoden 2005 tiedonannossa vahvistetun 600 euron suuruisen perusmäärän käyttämisen.

65. Neljänneksi uhkasakon jaksottamisen osalta katson, että on määrättävä päiväkohtainen uhkasakko, koska kyseessä oleva noudattamatta jättäminen koskee sellaisen yhteisöjen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa, jossa edellytetään lain muutosesityksen hyväksymisestä. [20]

66. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin velvoittaa Helleenien tasavallan maksamaan komission tilille ”Euroopan yhteisön omat varat” uhkasakon, jonka määrä on 31 798,80 euroa kultakin päivältä, jolla edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täysimääräisen täytäntöönpanon edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen viivästyy nyt esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä siihen saakka, kunnes ensin mainittu tuomio on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön.

B *Kiinteämääräisen hyvityksen määrääminen*

1. Asianosaisten lausumat

67. Komissio on ehdottanut, että yhteisöjen tuomioistuin määrää Helleenien tasavallan suoritettavaksi 9 636 euron suuruisen kiinteämääräisen hyvityksen kultakin päivältä, jolla edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpano viivästyy kyseisen tuomion julistamispäivästä siihen päivään saakka, jolloin kyseinen tuomio on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön tai nyt esillä olevassa asiassa julistetaan tuomio (jos edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annettua tuomiota ei ole tällöin pantu kokonaisuudessaan täytäntöön).

68. Tämä päivittäinen määrä saadaan kertomalla 200 euron perusmäärä rikkomisen vakavuuteen perustuvalla kertoimella, jonka suuruudeksi on vahvistettu tässä tapauksessa 11 (asteikolla 1–20), ja Helleenien tasavallan maksukykyä kuvaavalla kertoimella n, jonka suuruudeksi on vahvistettu 4,38.

69. Komissio on katsonut, että sen kiinteämääräisen hyvityksen kokonaismäärä, joka Helleenien tasavallan tulisi sen mukaan suorittaa, on 3 420 780 euroa. Tämä määrä saadaan kertomalla kiinteämääräisen hyvityksen päiväkohtainen määrä, 9 636 euroa, edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion julistamispäivästä, 26.10.2006, siihen päivään saakka, kun komissio päätti nostaa nyt esillä olevan kanteen, toisin sanoen 17.10.2007 saakka, kertyneiden päivien lukumäärällä eli 355:llä.

20 – Ks. em. asia komissio v. Portugali (52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

70. Helleenien tasavalta katsoo, ettei sitä pitäisi velvoittaa maksamaan kiinteämääräistä hyvitystä, koska tämä rahamääräinen seuraamus on tarkoitettu seuraamukseksi jäsenvaltion menneestä käyttäytymisestä. Helleenien tasavallan mukaan komission ehdottaman kiinteämääräisen hyvityksen määrä on suhteeton sekä rikkomisen vakavuuteen että kestoon nähden ja kohtuuton, kun otetaan huomioon erityisesti Kreikan pelilainsäädäntöön liittyvät ongelmat.

## 2. Arviointi asiasta

71. Kuten olen todennut, kiinteämääräinen hyvitys on tarkoitettu seuraamukseksi jäsenvaltion jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä, kun otetaan huomioon tämän noudattamatta jättämisen seuraukset ja sen kesto. Lisäksi tämä hyvitys on tarkoitettu ehkäisemään vastaavien yhteisön oikeuden rikkomisten toistumista.

72. Kiinteämääräisen hyvityksen määrääminen ei ole automaattista, eikä sen laskeminen riipu tarkasta matemaattisesta kaavasta, eikä tietyistä ennalta määritellyistä kriteereistä, mikä on sitä vastoin mahdollista yhteisöjen tuomioistuimen laskiessa uhkasakon määrää.

73. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö antaa kuitenkin joitakin viitteitä niistä kriteereistä tai seikoista, jotka on otettava huomioon kiinteämääräisen hyvityksen määrää laskettaessa.

74. Yhteisöjen tuomioistuin on äskettäin edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska 9.12.2008 antamassaan tuomiossa täsmentänyt, että kiinteämääräisestä hyvityksestä ”on määrättävä kussakin yksittäistapauksessa kaikkien niiden asian kannalta merkityksellisten seikkojen perusteella, jotka liittyvät sekä todetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen ominaispiirteisiin että – – asianomaisen jäsenvaltion omaksumaan asenteeseen”. [21]

75. Laskiessaan kyseisessä asiassa Ranskan tasavallalle määrättävää kiinteämääräistä hyvitystä yhteisöjen tuomioistuin on ottanut huomioon seuraavat seikat:

– asenteen, jonka Ranskan tasavalta on omaksunut niihin yhteisön oikeuteen perustuviin velvoitteisiinsa nähden, joita sillä on geneettisesti muunneltujen organismien erityisalalla; yhteisöjen tuomioistuin on todennut tältä osin, että kyseinen jäsenvaltio on harjoittanut toistuvasti

21 – Tuomion 62 kohta.

tämäntyyppistä oikeussääntöä rikkovaa toimintaa tällä erityisalalla;

– sen, miten kauan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on jatkunut tuomion, jossa se alun perin todettiin, julistamisen jälkeen; tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on selvittänyt, saattoiko tämä viivästyminen olla perusteltua, ja

– jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen vakavuuden; tältä osin yhteisöjen tuomioistuin ottanut huomioon oikeussääntöjä rikkovan toiminnan vaikutukset kyseessä oleviin julkisiin ja yksityisiin etuihin. [22]

76. Nyt esillä olevassa asiassa kiinteämääräisen hyvityksen määrääminen on mielestäni perusteltua ensisijaisesti rikkomisen vakavuuden vuoksi.

77. Nimittäin, kuten olen todennut, Helleenien tasavallan toiminnalla on merkittävä vaikutus julkisten etujen ja joka tapauksessa taloudellisten toimijoiden yksityisten etujen kannalta, koska kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä rikotaan perustamissopimuksessa vahvistetusta neljästä perusvapaudesta kolmea. Katson, että tämä noudattamatta jättäminen on erityisen vakavaa myös sen vuoksi, että Helleenien tasavalta ei ole lakannut soveltamasta tätä lainsäädäntöä, mikä on johtanut ja johtaa edelleen rahamääräisten seuraamusten ja vapausrangaistusten määräämiseen taloudellisille toimijoille.

78. Siltä osin, kun kyse on siitä, miten kauan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on jatkunut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion jälkeen, Helleenien tasavalta on myöntänyt viivästymisensä kyseisen tuomion täytäntöönpanossa ja ilmoittanut, että tällainen lainsäädännön mukauttaminen olisi voinut tapahtua nopeammin.

79. Niitä Kreikan viranomaisten esittämiä perusteita, joiden mukaan tätä viivästymistä voitaisiin perustella sillä, että pelien täydellinen vapauttaminen on Kreikassa arkaluonteinen ja suurta huolta aiheuttava asia, ei voida mielestäni hyväksyä, koska asiakirja-aineistosta ei ilmene ainuttakaan sellaista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin todeta Helleenien tasavallan tilanteen erityisyys muiden jäsenvaltioiden tilanteeseen nähden. Lisäksi muistutan siitä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, ettei se ole noudattanut yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan. [23]

22 – Ks. myös em. asia komissio v. Ranska, tuomio 12.7.2005 (114 kohta).

23 – Ks. tältä osin em. asia komissio v. Ranska, tuomio 9.12.2008 (72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

80. Helleenien tasavallan asenteesta on todettava lopuksi, että mielestäni kyseinen jäsenvaltio on toiminut melko passiivisesti nyt esillä olevan asian oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn alkamiseen saakka. Helleenien tasavalta ilmoitti vasta kaksi päivää sen jälkeen, kun komissio nosti tämän kanteen, eli 12.3.2008, lakia säätävän komitean koollekutsumisesta lainmuutosesityksen laatimiseksi.

81. Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella katson, että Helleenien tasavallan velvoittaminen 2 miljoonan euron suuruisen kiinteämääräisen hyvityksen maksamiseen perustuu kohtuulliseen arvioon nyt esillä olevan asian olosuhteista.

## VI Oikeudenkäyntikulut

82. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Helleenien tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Helleenien tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

## VII Ratkaisuehdotus

83. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

– toteaa, että koska Helleenien tasavalta ei ole muuttanut EY 28, EY 43 ja EY 49 artiklan eikä teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY, 8 artiklan mukaisesti lain 3037/2002 2 §:n 1 momenttia ja 3 §:ää, jossa kielletään kaikkien sähköisten, sähkömekaanisten ja elektronisten pelien, mukaan lukien kaikkien tietokonepelien, asentaminen ja käyttö kaikilla muilla julkisilla tai yksityisillä paikoilla kuin kasinoissa rangaistusseuraamusten ja hallinnollisten

seuraamusten uhalla, se ei ole toteuttanut kaikkia asiassa C-65/05, komissio vastaan Kreikka, 26.10.2006 annetun tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä, eikä ole siten noudattanut EY 228 artiklan mukaisia velvoitteitaan;

– velvoittaa Helleenien tasavallan maksamaan Euroopan yhteisöjen komission tilille ”Euroopan yhteisön omat varat” uhkasakon, jonka määrä on 31 798,80 euroa kultakin päivältä, jolla edellä mainitussa asiassa annetun tuomion täysimääräisen täytäntöönpanon edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen viivästyy, nyt esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä siihen saakka, kunnes edellä mainittu tuomio on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön;

– velvoittaa Helleenien tasavallan maksamaan Euroopan yhteisöjen komission tilille ”Euroopan yhteisön omat varat” kiinteämääräisen hyvityksen, jonka määrä on 2 miljoonaa euroa;

– velvoittaa Helleenien tasavallan maksamaan oikeudenkäyntikulut.